

Oponentský posudek rigorózní práce Mgr. Christophera Dürra "Imunita státních představitelů v mezinárodním právu"

Předkládaná práce se věnuje právně velmi zajímavé otázce. Vývoj popisovaného institutu lze v historii mezinárodního práva vystopovat nejméně před více než čtyřmi staletími, i když pravda v poněkud jiném kontextu. Patrně nejznámějším případem, který byl v historii v souvislosti s imunitou hlavy státu rozebírán řadou klasiků mezinárodního práva, byl případ Marie Stuartovny, královny Skotska, která byla 8. února 1587 popravena na zámku ve Fotheringhay. Také její advokáti namítali imunitu, již se měl těšit každý svrchovaný vládce. Výsledek je znám a zdá se, že od té doby si žádný vládce "není jist svou hlavou". Přestože se v práci traktované téma transformovalo do poněkud jiné podoby, podstata zůstává stejná a stejně tak i mnohé argumenty, které advokáti nebohé královny vznesli. V současném kontextu je téma práce pochopitelně ještě mnohem důležitější. Mezinárodní společenství by mělo dát jasně najevo, co si myslí o těch, kteří své mocenské postavení zneužívají ve svůj prospěch způsobem porušujícím základní lidské hodnoty. Bohužel se zdá, že jich v poslední době spíše přibývá. Tolik tedy k aktuálnosti a zajímavosti zvoleného tématu.

Práce je logicky členěna a jednotlivé části jsou pečlivě zpracovány. Jazyková a stylistická úprava jsou na slušné úrovni, stejně tak je na slušné úrovni i práce s primárními a sekundárními prameny. Předkladatel práce navíc analyzuje aktuální judikaturu a tím práci činí ještě přitažlivější pro případného čtenáře. Výběr komentovaných případů sahá zcela logicky k císaři Vilémovi II.. I když se otázka imunit hlavy státu vyskytuje již mnohem dříve, j časové období, o němž podává autor přehled vybráno naprosto správně.

K práci lze mít několik drobných výhrad. V některých pasážích by bylo dobře text učinit více srozumitelným. Namátkou mě napadá samotný začátek, pasáž věnovaná trestní jurisdikci na stránkách 8 a 9 by měla být zpracována tak, aby je pochopil i laik nebo ten, kdo se prací ještě nestačil pročíst až ke konci. Typickým příkladem je následující odstavec, kde pro laického čtenáře není zcela jasné, jak první věta souvisí s druhou a dalšími a zda s ní souvisí vůbec:

Princip teritoriality zakládá jurisdikci ve vztahu k místu, kde došlo ke spáchání zločinu. Přitom nezáleží na tom, zda pachatel je občanem státu, na jehož území ke spáchání došlo, či nikoliv. Můžeme přitom rozlišovat jurisdikci objektivní a subjektivní. U druhé jmenované se pachatel zločinu dopustí na území státu, ale k následku dochází v cizině. U objektivní jurisdikce naopak platí, že se pachatel jednání dopouští v cizině, ale následek nastává na území státu.

Patrně by se slušelo nejprve všechny pojmy srozumitelně vysvětlit a teprve poté dále rozvíjet jiné úvahy. Nakonec hodnota práce může tkvět i v tom, že se k ní dostane nepoučený čtenář a něco nového a zajímavého se dozví bez toho, že by publikaci zmateně odložil hned po přečtení prvních několika stran. To by byla skutečně škoda.

Otázkou rovněž je, zda například lze mluvit u imunity *ratione personae* o věcném rozsahu imunity, když věcný rozsah imunity určuje imunita *ratione materiae*. Téměř to vypadá jako protimluv. Mám dokonce pocit, že se právě proto rozlišují imunity podle osobního a věcného rozsahu. Zjevné je rovněž i to, že ani imunita *ratione personae* není poskytována ve své absolutní podobě, jak je vidět už 425 let tomu tak není a i v současné době je důvodů pro takový postoj několik. Z toho vlastně plyne otázka, na niž by měl předkladatel práce umět jednoduše odpovědět, totiž jaký je hlavní důvod proto, že by imunita *ratione personae* neměla být garantována soudy druhých států ani soudy mezinárodními ve své absolutní podobě. Další otázky jistě vyplynou z diskuse při samotné obhajobě, k níž práci vřele doporučuji, neboť jsem přesvědčen, že až na drobnosti jde o práci velmi zdařilou.

Vladimír Balaš

V Praze dne 8. února 2012